

**ІРПІНСЬКИЙ АКАДЕМІЧНИЙ ЛЦЕЙ
НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ
ІРПІНСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ
КИЇВСЬКОЇ ОБЛАСТІ**

ЗАТВЕРДЖУЮ
Директор закладу

С.К. Березинець

**Освітня програма
ІАЛ НУБіП України
на 2020-2021 навчальний рік**

Розглянуто та схвалено на
засіданні педагогічної ради
Протокол №8 від 27.08.2020 р.

Ірпінь 2020

РОЗДІЛ І

ПРИЗНАЧЕННЯ ЗАКЛАДУ ТА ЗАСІБ ЙОГО РЕАЛІЗАЦІЇ

Ірпінський академічний ліцей національного університету біоресурсів і природокористування України Ірпінської міської ради знаходиться у комунальній власності міста Ірпеня та підпорядковується управлінню освіти і науки Ірпінської міської ради Київської області.

Повна назва закладу – Ірпінський академічний ліцей національного університету біоресурсів і природокористування України Ірпінської міської ради.

Юридична адреса загальноосвітнього навчального закладу: 08200 Київська обл. місто Ірпінь, вул. Гагаріна, 9, тел.(068)7007874.

Ірпінський академічний ліцей національного університету біоресурсів і природокористування України Ірпінської міської ради (надалі - ліцей), є юридичною особою, має самостійний баланс, реєстраційний та спеціальний рахунки в органах Державного казначейства, печатку і штамп встановленого зразка.

Засновником (власником) школи є Ірпінська міська ради Київської області. неприбутковою організацією.

Головною метою ліцею є забезпечення реалізації права дитини на здобуття повної загальної середньої освіти, її фізичний, розумовий і духовний розвиток, соціальну адаптацію та готовність продовжувати освіту на подальших етапах. Основними завданням загальноосвітньої школи є:

- різнобічний розвиток індивідуальності дитини на основі виявлення її задатків і здібностей, формування ціннісних орієнтацій, задоволення інтересів і потреб;
- збереження і зміцнення морального, фізичного і психічного здоров'я вихованців;
- виховання школяра як громадянина України, національно свідомої, вільної, демократичної, життєво і соціально компетентної особистості, здатної здійснювати самостійний вибір, приймати відповідальні рішення у різноманітних життєвих ситуаціях;
- формування у школярів бажання і уміння вчитися, виховання потреби і здатності до навчання;
- продовж усього життя, вироблення умінь практичного і творчого застосування

здобутих знань;

- становлення в учнів цілісного наукового світогляду, загальнонаукової, загальнокультурної, технологічної, комунікативної і соціальної компетентностей на основі засвоєння системи знань про природу, людину, суспільство, культуру, виробництво, оволодіння засобами пізнавальної і практичної діяльності;
- виховання в учнів любові до праці, забезпечення умов для їх життєвого і професійного самовизначення, формування готовності до свідомого вибору і оволодіння майбутньою професією;
- виховання школяра як людини моральної, відповідальної, людини культурної, з розвиненим естетичним і етичним ставленням до навколишнього світу і самої себе.

Ліцей у своїй діяльності керується Конституцією України, Законами України

"Про освіту", "Про загальну середню освіту" іншими законодавчими актами України, наказами Міністерства освіти і науки України, інших центральних органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування, власним Статутом.

Ліцей самостійно приймає рішення і здійснює діяльність в межах своєї компетенції, передбаченої законодавством України та власним Статутом.

Ліцей — це простір для життя дитини; тут вона не готується до життя, а повноцінно живе, і тому вся діяльність навчального закладу вибудовується так, щоб сприяти становленню особистості як творця і проектувальника власного життя, гармонізації і гуманізації відносин між учнями і педагогами, школою і родиною, ґрунтуючись на ідеї самоцінності дитинства, діалогу, усвідомленого вибору особистого життєвого шляху

У ліцеї визначена українська мова навчання.

. У ліцеї може бути запроваджене:

- поглиблене вивчення окремих предметів;
- профільне навчання учнів старшої школи за напрямами та профілями, визначеними Типовими навчальними планами загальноосвітніх навчальних закладів;
- інклюзивне навчання для дітей з особливими освітніми потребами;
- індивідуальна форма навчання.

Ліцей може:

- впроваджувати експериментальні програми;
- встановлювати власну символіку та атрибутику;
- користуватись пільгами, передбаченими державою;
- здійснювати інноваційну діяльність;
- здійснювати інші дії, що не суперечать чинному законодавству.

Основним засобом реалізації призначення закладу освіти є здійснення освітньої діяльності відповідно до загальноосвітніх програм двох ступенів освіти:

основну школу (3 років навчання, II ступінь);
старшу школу (2 роки навчання, III ступінь).

Реалізація призначення закладу здійснюється через забезпечення в освітній діяльності таких принципів:

- гуманізм як норма поваги до особистості та основа побудови партнерського спілкування з дитиною;
- інтеграційні засади побудови та організації освітнього процесу;
- визнання самоцінності кожного вікового періоду та орієнтація на вікові особливості;
- створення сприятливих умов для формування і розвитку у дитини пізнавальних, психічних процесів, належної спрямованості на активність у соціумі, конструктивних мотивів поведінки, самосвідомості, позитивної самооцінки, самоповаги та шанобливого ставлення до тих, хто її оточує;
- урахування індивідуальних інтересів, здібностей, темпу розвитку дитини. Ступенева система освіти реалізується на підставі відповідних освітніх програм початкової, основної та старшої школи.

Освітня програма закладу освіти має передбачає досягнення учнями результатів навчання (компетентностей), визначених Державним стандартом.

Такі ключові компетентності, як уміння вчитися, ініціативність і підприємливість, екологічна грамотність і здоровий спосіб життя, соціальна та громадянська компетентності можуть формуватися відразу засобами усіх предметів. Виокремлення в навчальних програмах таких наскрізних ліній ключових компетентностей як «Екологічна безпека й сталий розвиток», «Громадянська відповідальність», «Здоров'я і безпека», «Підприємливість і фінансова грамотність» спрямоване на формування в учнів здатності застосовувати знання й уміння у реальних життєвих ситуаціях.

Наскрізнi лiнii є засобом iнтеграцiї ключових i загальнопредметних компетентностей, окремих предметiв та предметних циклiв; їх необхідно враховувати при формуваннi шкiльного середовища.

Навчання за наскрiзними лiнiями реалiзується насамперед через: *органiзацiю навчального середовища* (змiст та цiлi наскрiзних тем враховуються при формуваннi духовного, соцiального i фiзичного середовища навчання); *окреми предмети; предмети за вибором; роботу в проєктах; позакласну навчальну роботу i роботу гурткiв.*

Логiчна послiдовнiсть вивчення предметiв розкривається у вiдповiдних навчальних програмах.

Основними формами органiзацiї освiтнього процесу є рiзні типи уроку:

формування компетентностей; розвитку компетентностей;

перевiрки та/або оцiнювання досягнення компетентностей; корекцiї основних компетентностей;

комбiнований урок.

Також формами органiзацiї освiтнього процесу можуть бути екскурсiї, вiртуальнi подорожi, уроки-семiнари, конференцiї, форуми, спектаклi, брифiнги, квести, iнтерактивнi уроки (уроки-«суди», урок-дискусiйна група, уроки з навчанням одних учнiв iншими), iнтегрованi уроки, проблемний урок, вiдео-уроки тощо.

Основним документом, що регулює навчально-виховний процес, є навчальний план, що складається на основi освiтньої програми школи.

У навчальному планi школи з урахуванням профiлiв навчання конкретизується варiативна частина державних стандартiв освiти.

Iндивiдуалiзацiя i диференцiацiя навчання у школi забезпечуються шляхом реалiзацiї iнварiативної та варiативної частин

РОЗДІЛ II

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ II СТУПЕНЯ

Освітня програма **основної школи** забезпечує оволодіння державною, рідною та іноземними мовами, базовими знаннями з природничо-математичних предметів, природознавства, вагомими надбаннями історії, літератури, мистецтва; реалізує трудову підготовку, належний інтелектуальний та фізичний розвиток, що створює базу для всебічного розвитку особистості, для професійного самовизначення, стимулює засвоєння визначеного суспільними, національно-культурними потребами обсягу знань про природу, людину і суспільство, здійснення екологічного виховання, фізичного удосконалення. Навчанню іноземних мов приділяється особливо велика увага.

Освітня програма закладу загальної середньої освіти II ступеня (базова середня освіта) розроблена на виконання Закону України «Про освіту» та постанови Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 року № 1392 «Про затвердження Державного стандарту базової та повної загальної середньої освіти».

Освітня програма базової середньої освіти окреслює рекомендовані підходи до планування й організації закладом освіти єдиного комплексу освітніх компонентів для досягнення учнями обов'язкових результатів навчання, визначених Державним стандартом базової та повної загальної середньої освіти .

Освітня програма визначає:

загальний обсяг навчального навантаження, орієнтовну тривалість і взаємозв'язки окремих предметів, факультативів, курсів за вибором тощо, зокрема їх інтеграції, а також логічної послідовності їх вивчення подані в рамках навчальних планів

очікувані результати навчання учнів подані в рамках навчальних програм, перелік яких наведено в таблиці 18; пропонований зміст навчальних програм, які мають гриф «Затверджено Міністерством освіти і науки України» і розміщені на офіційному веб-сайті МОН);

подано форми організації освітнього процесу та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти;

вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за цією Типовою освітньою програмою.

Загальний обсяг навчального навантаження та орієнтовна тривалість і можливі взаємозв'язки освітніх галузей, предметів, дисциплін. Загальний обсяг навчального навантаження для учнів 7-9-х класів закладів загальної

середньої освіти складає 10791 годин/навчальний рік: для 7-х класів – 3168 годин/навчальний рік, для 8-х класів – 4356 годин/навчальний рік, для 9-х класів – 3267 годин/навчальний рік.

Інформація про реалізацію варіативної складової навчального плану

За рахунок годин варіативної складової заплановано збільшення годин на вивчення таких предметів:

Клас	Предмет	Кількість годин на тиждень
7-9 класи	Англійська мова	2 год.
7-9 класи	Інформатика	2 год.
7-9 класи	Українська мова	2 год.
7-9 класи	Хімія	2 год.
7-9 класи	Біологія	2 год.

Згідно з рішенням педагогічної ради закладу освіти факультативи та індивідуально-групові заняття не оцінюються.

Предмети інваріантної складової робочого навчального плану, що не мають цілої кількості годин, будуть викладатися таким чином:

Предмет	Клас	Кількість годин на рік	Кількість годин I семестр	Кількість годин II семестр
Історія України	8	1,5	2	1
Історія України	9	1,5	2	1
Географія	9	1,5	2	1
Укр. мова	7	2,5	2	3
Хімія	7	1,5	2	1
Англ. мова	8-Б	3,5	3	4

Гранично допустиме навчальне навантаження здобувачів освіти встановлено відповідно до вимог Державних санітарних правил і норм влаштування, утримання загальноосвітніх навчальних закладів та організації освітнього процесу (ДСанПіН 5.2.008-01).

Згідно із спільним рішенням педагогічної ради та ради закладу освіти для учнів 8-9 класів проводяться навчальні екскурсії протягом навчального року.

Навчальні екскурсії не оцінюються.

Відповідно до Положення про державну підсумкову атестацію учнів (вихованців) у системі загальної середньої освіти, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 30 грудня 2014 року № 1547, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 14 лютого 2015 року за № 157/26602 учні 9 класів складають державну підсумкову атестацію. Перелік предметів для державної підсумкової атестації, форму та терміни її проведення Міністерством освіти і науки України буде затверджено додатково.

Кількість фактично проведених вчителями уроків може бути меншою від попередньо запланованої.

У разі тимчасового призупинення освітньої (надзвичайної ситуації, карантину) з метою освоєння учнями змісту кожного навчального предмета в повному обсязі здійснюється за рахунок ущільнення, самостійного опрацювання, засобів дистанційного навчання тощо.

Детальний розподіл навчального навантаження на тиждень окреслено у навчальних планах закладу загальної середньої освіти II ступеня (далі – навчальний план).

Навчальний план дає цілісне уявлення про зміст і структуру другого рівня освіти, встановлює погодинне співвідношення між окремими предметами за роками навчання, визначає гранично допустиме тижневе навантаження учнів. Навчальні плани основної школи передбачають реалізацію освітніх галузей Базового навчального плану Державного стандарту через окремі предмети. Вони охоплюють інваріантну складову, сформовану на державному рівні, та варіативну складову.

Варіативна складова навчального плану закладу освіти визначена закладом з врахуванням особливості організації освітнього процесу та індивідуальних освітніх потреб учнів, рівнем навчально-методичного та кадрового забезпечення закладу і відображається в навчальному плані закладу освіти.

Повноцінність базової середньої освіти забезпечується реалізацією як інваріантної, так і варіативної складових, які в обов'язковому порядку фінансуються з бюджету.

З метою виконання вимог Державного стандарту навчальний план закладу освіти містить усі предмети інваріантної складової, передбачені обраним варіантом навчального плану цієї освітньої програми.

Збереження здоров'я дітей належить до головних завдань школи. Тому формування навичок здорового способу життя та безпечної поведінки здійснюється не лише в рамках предметів "Фізична культура" та "Основи здоров'я", а інтегрується у змісті всіх предметів інваріантної

та варіативної складових навчального плану.

Змістове наповнення предмета «Фізична культура» сформовано з варіативних модулів відповідно до кількісного складу учнів, їх інтересів, матеріально-технічної бази навчального закладу, кадрового забезпечення.

Для недопущення перевантаження учнів враховано їх навчання в закладах освіти іншого типу (художніх, музичних, спортивних школах тощо). Так, у закладі за рішенням педагогічної ради при оцінюванні учнів дозволяється враховувати результати їх навчання з відповідних предметів (музика, фізична культура та ін.) у закладах позашкільної освіти.

Гранична наповнюваність класів та тривалість уроків встановлено відповідно до Закону України "Про загальну середню освіту". (45 хвилин)

Поділ класів на групи при вивченні окремих предметів здійснюється відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України від 20.02.2002 № 128 «Про затвердження Нормативів наповнюваності груп дошкільних навчальних закладів (ясел-садків) компенсуючого типу, класів спеціальних загальноосвітніх шкіл (шкіл-інтернатів), груп подовженого дня і виховних груп загальноосвітніх навчальних закладів усіх типів та Порядку поділу класів на групи при вивченні окремих предметів у загальноосвітніх навчальних закладах», зареєстрованого в Міністерстві юстиції України від 6 березня 2002 року за № 229/6517 (зі змінами). Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 року № 1392 "Про затвердження Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти" години фізичної культури не враховуються при визначенні гранично допустимого навантаження учнів.

Навчальний план зорієнтований на роботу основної школи за 5-денним навчальним тижнем.

Очікувані результати навчання здобувачів освіти

Відповідно до мети та загальних цілей, окреслених у Державному стандарті, визначено завдання, які має реалізувати вчитель/вчителька у рамках кожної освітньої галузі. Результати навчання повинні робити внесок у формування ключових компетентностей учнів.

№ з/п	Ключові компетентності	Компоненти
-------	------------------------	------------

1	Спілкування державною (і рідною — у разі відмінності) мовами	<p>Уміння: ставити запитання і розпізнавати проблему; міркувати, робити висновки на основі інформації, поданої в різних формах (у текстовій формі, таблицях, діаграмах, на графіках); розуміти, пояснювати і перетворювати тексти задач (усно і письмово), грамотно висловлюватися рідною мовою; доречно та коректно вживати в мовленні термінологію з окремих предметів, чітко, лаконічно та зрозуміло формулювати думку, аргументувати, доводити правильність тверджень; уникнення невнормованих іншомовних запозичень у спілкуванні на тематику окремого предмета; поповнювати свій словниковий запас.</p>
2	Спілкування іноземними мовами	<p>Уміння: здійснювати спілкування в межах сфер, тем і ситуацій, визначених чинною навчальною програмою; розуміти на слух зміст автентичних текстів; читати і розуміти автентичні тексти різних жанрів і видів із різним рівнем розуміння змісту; здійснювати спілкування у письмовій формі відповідно до поставлених завдань; використовувати у разі потреби невербальні засоби спілкування за умови дефіциту наявних мовних засобів; ефективно взаємодіяти з іншими усно, письмово та за допомогою засобів електронного спілкування.</p> <p>Ставлення: критично оцінювати інформацію та використовувати її для різних потреб; висловлювати свої думки, почуття та ставлення; адекватно використовувати досвід, набутий у вивченні рідної мови та інших навчальних предметів, розглядаючи його як засіб усвідомленого оволодіння іноземною мовою; обирати й застосовувати доцільні</p>
3	Математична компетентність	<p>Уміння: оперувати текстовою та числовою інформацією; встановлювати відношення між реальними об'єктами навколишньої дійсності (природними, культурними, технічними тощо); розв'язувати задачі, зокрема практичного змісту; будувати і досліджувати найпростіші математичні моделі реальних об'єктів, процесів і явищ, інтерпретувати та оцінювати результати; прогнозувати в контексті навчальних та практичних задач; використовувати математичні методи у життєвих ситуаціях.</p> <p>Ставлення: усвідомлення значення математики для повноцінного життя в сучасному суспільстві, розвитку</p>

4	Основні компетентності у природничих науках і технологіях	<p>Уміння: розпізнавати проблеми, що виникають у довкіллі; будувати та досліджувати природні явища і процеси; послуговуватися технологічними пристроями.</p> <p>Ставлення: усвідомлення важливості природничих наук як універсальної мови науки, техніки та технологій, усвідомлення ролі наукових ідей в сучасних інформаційних технологіях.</p> <p>Навчальні ресурси: складання графіків та діаграм, які</p>
5	Інформаційно-цифрова компетентність	<p>Уміння: структурувати дані; діяти за алгоритмом та складати алгоритми; визначати достатність даних для розв'язання задачі; використовувати різні знакові системи; знаходити інформацію та оцінювати її достовірність; доводити істинність тверджень.</p> <p>Ставлення: критичне осмислення інформації та джерел її отримання; усвідомлення важливості інформаційних технологій для ефективного розв'язування</p>
6	Уміння вчитися впродовж життя	<p>Уміння: визначати мету навчальної діяльності, відбирати й застосовувати потрібні знання та способи діяльності для досягнення цієї мети; організувати та планувати свою навчальну діяльність; моделювати власну освітню траєкторію, аналізувати, контролювати, коригувати та оцінювати результати своєї навчальної діяльності; доводити правильність власного судження або визнавати помилковість.</p> <p>Ставлення: усвідомлення власних освітніх потреб та</p>
7	Ініціативність і підприємливість	<p>Уміння: генерувати нові ідеї, вирішувати життєві проблеми, аналізувати, прогнозувати, ухвалювати оптимальні рішення; використовувати критерії раціональності, практичності, ефективності та точності, з метою вибору найкращого рішення; аргументувати та захищати свою позицію, дискутувати; використовувати різні стратегії, шукаючи оптимальних способів розв'язання життєвого завдання.</p> <p>Ставлення: ініціативність, відповідальність,</p>

8	Соціальна і громадянська компетентності	<p>Уміння: висловлювати власну думку, слухати і чути Інших, оцінювати аргументи та змінювати думку на основі доказів; аргументувати та відстоювати свою позицію; ухвалювати аргументовані рішення в життєвих ситуаціях; співпрацювати в команді, виділяти та виконувати власну роль в командній роботі; аналізувати власну економічну ситуацію, родинний бюджет; орієнтуватися в широкому колі послуг і товарів на основі чітких критеріїв, робити споживчий вибір, спираючись на різні дані.</p> <p>Ставлення: ощадливість і поміркованість; рівне ставлення до інших незалежно від статків, соціального походження; відповідальність за спільну справу;</p>
9	Обізнаність і самовираження у сфері культури	<p>Уміння: грамотно і логічно висловлювати свою думку, аргументувати та вести діалог, враховуючи національні та культурні особливості співрозмовників та дотримуючись етики спілкування і взаємодії; враховувати художньо-естетичну складову при створенні продуктів своєї діяльності (малюнків, текстів, схем тощо).</p> <p>Ставлення: культурна самоідентифікація, повага до культурного розмаїття у глобальному суспільстві;</p>
10	Екологічна грамотність і здорове життя	<p>Уміння: аналізувати і критично оцінювати соціально-економічні події в державі на основі різних даних; враховувати правові, етичні, екологічні і соціальні наслідки рішень; розпізнавати, як інтерпретації * результатів вирішення проблем можуть бути використані для маніпулювання.</p> <p>Ставлення: усвідомлення взаємозв'язку кожного окремого предмета та екології на основі різних даних; ощадне та бережливе відношення до природних ресурсів, чистоти довкілля та дотримання санітарних норм побуту; розгляд порівняльної характеристики</p>

Такі ключові компетентності, як уміння вчитися, ініціативність і підприємливість, екологічна грамотність і здоровий спосіб життя, соціальна та громадянська компетентності можуть формуватися відразу засобами усіх предметів. Виокремлення в навчальних програмах таких наскрізних ліній ключових компетентностей як «Екологічна безпека й сталий розвиток», «Громадянська відповідальність», «Здоров'я і безпека», «Підприємливість і фінансова грамотність» спрямоване на формування в учнів здатності застосовувати знання й уміння у реальних життєвих ситуаціях. Наскрізні лінії є

засобом інтеграції ключових і загальнопредметних компетентностей, окремих предметів та предметних циклів; їх необхідно враховувати при формуванні шкільного середовища. Наскрізнi лінії є соціально значимими надпредметними темами, які допомагають формуванню в учнів уявлень про суспільство в цілому, розвивають здатність застосовувати отримані знання у різних ситуаціях.

Навчання за наскрізними лініями реалізується, насамперед, через:

- організацію освітнього середовища — зміст та цілі наскрізних тем враховуються при формуванні духовного, соціального і фізичного середовища навчання;
- окремі предмети, виходячи із наскрізних тем при вивченні предмету, проводяться відповідні трактовки, приклади і методи навчання; реалізуються через міжпредметні, міжкласові та загальноліцейні проекти.

Роль окремих предметів при навчанні за наскрізними темами різна і залежить від цілей і змісту окремого предмета та від того, наскільки тісно той чи інший предметний цикл пов'язаний із конкретною наскрізною темою; предмети за вибором; роботу в проектах; позакласну навчальну роботу і роботу гуртків.

Наскрізна лінія	Коротка характеристика
Екологічна безпека і сталий розвиток	<p>Формування в учнів соціальної активності, відповідальності та екологічної свідомості, готовності брати участь у вирішенні питань збереження довкілля і розвитку суспільства, усвідомлення важливості сталого розвитку для майбутніх поколінь.</p> <p>Проблематика наскрізної лінії реалізується через завдання з реальними даними про використання природних ресурсів, їх збереження та примноження. Аналіз цих даних сприяє розвитку бережливого ставлення до навколишнього середовища, екології, формуванню критичного мислення, вміння вирішувати проблеми, критично оцінювати перспективи розвитку навколишнього середовища і людини. Можливі уроки на відкритому повітрі.</p>
Громадянська відповідальність	<p>Сприяє формуванню відповідального члена громади і суспільства, що розуміє принципи і механізми функціонування суспільства. Ця наскрізна лінія освоюється в основному через колективну діяльність (дослідницькі роботи, роботи в групі, проекти тощо), яка поєднує окремі предмети між собою і розвиває в учнів готовність до співпраці, толерантність щодо різноманітних способів діяльності і думок.</p> <p>Вивчення окремого предмета має викликати в учнів якомога</p>

	<p>більше позитивних емоцій, а її зміст — бути націленим на виховання порядності, старанності, систематичності, послідовності, посидючості і чесності. Приклад вчителя покликаний зіграти важливу роль у формуванні толерантного ставлення до товаришів, незалежно від рівня навчальних досягнень.</p>
Здоров'я і безпека	<p>Завданням наскрізної лінії є становлення учня як емоційно стійкого члена суспільства, здатного вести здоровий спосіб життя і формувати навколо себе безпечне життєве середовище.</p> <p>Реалізується через завдання з реальними даними про безпеку і охорону здоров'я (текстові завдання, пов'язані з середовищем дорожнього руху, рухом пішоходів і транспортних засобів). Варто звернути увагу на проблеми, пов'язані із ризиками для життя і здоров'я. Вирішення проблем, знайдених з «ага-ефектом», пошук оптимальних методів вирішення і розв'язування задач тощо, здатні викликати в учнів чимало радісних емоцій.</p>
Підприємливість і фінансова грамотність	<p>Наскрізна лінія націлена на розвиток лідерських ініціатив, здатність успішно діяти в технологічному швидкозмінному середовищі, забезпечення кращого розуміння учнями практичних аспектів фінансових питань (здійснення заощаджень, інвестування, запозичення, страхування, кредитування тощо).</p> <p>Ця наскрізна лінія пов'язана з розв'язуванням практичних завдань щодо планування господарської діяльності та реальної оцінки власних можливостей, складання сімейного бюджету, формування економного ставлення до природних ресурсів.</p>

Необхідною умовою формування компетентностей є діяльнісна спрямованість навчання, яка передбачає постійне включення здобувачів освіти до різних видів педагогічно доцільної активної навчально-пізнавальної діяльності. Доцільно, де це можливо, не лише показувати виникнення факту із практичної ситуації, а й по можливості створювати умови для самостійного виведення нового знання, перевірки його на практиці і встановлення причинно-наслідкових зв'язків шляхом створення проблемних ситуацій, організації спостережень, дослідів та інших видів діяльності. Формуванню ключових компетентностей сприяє встановлення та реалізація в освітньому процесі міжпредметних і внутрішньопредметних зв'язків, а саме: змістово-інформаційних, операційно-діяльнісних і організаційно-методичних. Їх

використання посилює пізнавальний інтерес учнів до навчання і підвищує рівень їхньої загальної культури, створює умови для систематизації навчального матеріалу і формування наукового світогляду. Здобувачі освіти набувають досвіду застосування знань на практиці та перенесення їх в нові ситуації.

Таблиця 18 до Типової освітньої програми

Перелік навчальних програм для учнів закладів загальної середньої освіти II ступеня (затверджені наказами МОН від 07.06.2017 № 804 та від 23.10.2017 № 1407)

№ п/п	Назва навчальної програми
18.	Українська мова
19.	Українська література
20.	Біологія
21.	Всесвітня історія
22.	Географія
23.	Зарубіжна література
24.	Інформатика
25.	Історія України
26.	Математика
27.	Мистецтво
28.	Основи здоров'я
29.	Природознавство
30.	Трудове навчання
31.	Фізика
32.	Фізична культура
33.	Хімія
34.	Іноземні мови

РОЗДІЛ ІІІ

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

ЗАКЛАДІВ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ ІІІ СТУПЕНЯ

Освітня програма старшої школи забезпечує завершення загальноосвітньої підготовки з предметів мовно-літературного, науково-природничого та суспільного циклів, формування ціннісних орієнтацій, світоглядної позиції та професійного самовизначення учня. На цьому етапі здійснюється удосконалення іншомовних навичок і вмінь учнів, сформованих в основній школі. Професійно-орієнтована освітня програма старшої школи розв'язує завдання освітньої програми старшої школи – виявлення та розвиток здібностей, таланту особи в галузях гуманітарних, природничо-наукових, технічних наук, культури, мистецтва тощо.

Освітня програма визначає:

загальний обсяг навчального навантаження, орієнтовну тривалість і можливі взаємозв'язки окремих предметів, факультативів, курсів за вибором тощо, зокрема їх інтеграції, а також логічної послідовності їх вивчення які на тепер подані в рамках навчальних планів (таблиці 1-3);

очікувані результати навчання учнів подані в рамках навчальних програм, перелік яких наведено в таблиці 4; пропонований зміст окремих предметів, які мають гриф «Затверджено Міністерством освіти і науки України» і розміщені на офіційному веб-сайті МОН);

рекомендовані форми організації освітнього процесу та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти;

вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за цією Типовою освітньою програмою.

Загальний обсяг навчального навантаження та орієнтовна тривалість і можливі взаємозв'язки освітніх галузей, предметів, дисциплін. Загальний обсяг навчального навантаження здобувачів профільної середньої освіти для

10-11-х класів складає 6534годин/навчальний рік: для 10-х класів – 3267 годин/навчальний рік, для 11-х класів – 3267годин/навчальний рік. Детальний розподіл навчального навантаження на тиждень окреслено у навчальному плані закладу загальної середньої освіти ІІІ ступеня (далі – навчальний план).

При розподілі годин для вивчення навчальних дисциплін на профільному рівні враховані освітні потреби здобувачів освіти, регіональні особливості, кадрове

забезпечення, матеріально-технічна база.

У процесі складання навчального плану враховано, що:

- кількість годин для вивчення профільного предмета складається з кількості годин, відведених навчальним планом закладу освіти на вивчення відповідних базових предметів, і кількості годин, передбачених на профільні предмети;
- у разі залишку навчальних годин, передбачених на вивчення профільних предметів, заклад освіти може використовувати їх для збільшення кількості годин на вивчення базових предметів,

У 2020 - 2021 н.р. на профільному рівні у 10-11 класах буде вивчатися інформатика (5 годин), українська мова (6 год), хімія(4 год)

Предмети інваріантної складової робочого навчального плану, що не мають цілої кількості годин, будуть викладатися таким чином:

Предмет	Клас	Кількість годин		
		на рік	I семестр	II семестр
Історія України	10	1,5	2	1
Географія	10	1,5	1	2
Хімія	10	1,5	2	1
Технології	10	1,5	2	1
Захист України	10	1,5	1	2
Історія України	11	1,5	1	2
Захист України	11	1,5	1	2

За рахунок годин варіативної складової заплановано збільшення годин на вивчення таких предметів:

<i>Клас</i>	<i>Предмет</i>	<i>Кількість годин на тиждень</i>
10-А,11-А	Інформатика	5
10-Б,11-Б	Англійська мова	5
10-Б,11-Б	Українська мова	2
10-В, 11-В	Хімія	4

Враховуючи кадрове та матеріально-технічне забезпечення, за результатами анкетування здобувачів освіти та матеріальної бази закладу освіти обрано такі модулі для вивчення предмета «Фізична культура»:

- легка атлетика;
- баскетбол;
- волейбол;

Факультативні курси є засобом задоволення пізнавальних інтересів та освітніх потреб учнів у галузях, які загалом не пов'язані з обраним профілем навчання. Наприклад, учні, які навчаються за профілем природничого спрямування, можуть удосконалювати свої знання з української або іноземної мови, а учні, які здобувають освіту за певним суспільно-гуманітарним профілем,

можуть розширювати свою компетентність у галузі інформаційно-комунікаційних технологій, опановуючи відповідний факультативний курс. Факультативні курси реалізуються за рахунок додаткових годин, передбачених планом.

Для недопущення перевантаження учнів необхідно враховувати їхнє навчання в закладах освіти іншого типу (художніх, музичних, спортивних школах тощо). Так, у закладі загальної середньої освіти за рішенням педагогічної ради при оцінюванні учнів дозволяється враховувати результати їх навчання з відповідних предметів (музика, фізична культура та ін.) у позашкільних закладах.

Очікувані результати навчання здобувачів освіти. Відповідно до мети та загальних цілей, окреслених у Державному стандарті, визначено завдання, які має реалізувати вчитель/вчителька у рамках кожної освітньої галузі. Результати навчання повинні робити внесок у формування ключових компетентностей учнів.

Ключові компетентності :

1. Спілкування державною (і рідною — у разі відмінності) мовами.
2. Спілкування іноземними мовами.
3. Математична компетентність.
4. Основні компетентності у природничих науках і технологіях.
5. Інформаційно-цифрова компетентність.
6. Уміння вчитися впродовж життя.

- 7.Ініціативність і підприємливість.
8. Соціальна і громадянська компетентності.
9. Обізнаність і самовираження у сфері культури.
- 10.Екологічна грамотність і здорове життя.

Такі ключові компетентності, як уміння вчитися, ініціативність і підприємливість, екологічна грамотність і здоровий спосіб життя, соціальна та громадянська компетентності формуються відразу засобами усіх предметів. Виокремлення в навчальних програмах таких наскрізних ліній ключових компетентностей як «Екологічна безпека й сталий розвиток», «Громадянська відповідальність», «Здоров'я і безпека», «Підприємливість і фінансова грамотність» спрямоване на формування в учнів здатності застосовувати знання й уміння у реальних життєвих ситуаціях. Наскрізнi лінії є засобом інтеграції ключових і загальнопредметних компетентностей, окремих предметів та предметних циклів; це враховано при формуванні шкільного середовища. Наскрізнi лінії є соціально значимими надпредметними темами, які допомагають формуванню в учнів уявлень про суспільство в цілому, розвивають здатність застосовувати отримані знання у різних ситуаціях.

Наскрізнi лінії:

1. Екологічна безпека й сталий розвиток.
2. Громадянська відповідальність.
3. Здоров'я і безпека.
4. Підприємливість і фінансова грамотність.

Навчання за наскрізними лініями реалізується насамперед через:

організацію навчального середовища — зміст та цілі наскрізних тем враховуються при формуванні духовного, соціального і фізичного середовища навчання;

окремі предмети — виходячи із наскрізних тем при вивченні предмета проводяться відповідні трактовки, приклади і методи навчання, реалізуються надпредметні, міжкласові та загальношкільні проекти. Роль окремих предметів при навчанні за наскрізними темами різна і залежить від цілей і змісту окремого предмета та від того, наскільки тісно той чи інший предметний цикл пов'язаний

із конкретною наскрізною темою; предмети за вибором;

роботу в проектах; позакласну навчальну роботу і роботу гуртків.

Необхідною умовою формування компетентностей є діяльнісна спрямованість навчання, яка передбачає постійне включення учнів до різних видів педагогічно доцільної активної навчально-пізнавальної діяльності, а також практична його спрямованість. Учні набувають досвіду застосування знань на практиці та перенесення їх в нові ситуації.

Перелік освітніх галузей. Типову освітню програму укладено за такими освітніми галузями:

Мови і літератури
Суспільствознавство
Мистецтво

Математика
Природознавство
Технології
Здоров'я і фізична культура

Логічна послідовність вивчення предметів розкривається у відповідних навчальних програмах.

Рекомендовані форми організації освітнього процесу. Основними формами організації освітнього процесу є різні типи уроку:

формування

компетентностей; розвитку
компетентностей;
перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей;
корекції основних компетентностей;
комбінований урок.

Опис та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти.

Система внутрішнього забезпечення якості складається з наступних

компонентів:

кадрове забезпечення освітньої діяльності;
навчально-методичне забезпечення освітньої діяльності;
матеріально-технічне забезпечення освітньої діяльності;
якість проведення навчальних занять;
моніторинг досягнення учнями результатів навчання
(компетентностей). Завдання системи внутрішнього забезпечення якості
освіти: оновлення методичної бази освітньої діяльності;

контроль за виконанням навчальних планів та освітньої програми, якістю знань, умінь і навичок учнів, розробка рекомендацій щодо їх покращення;

моніторинг та оптимізація соціально-психологічного середовища закладу освіти;

створення необхідних умов для підвищення фахового кваліфікаційного рівня педагогічних працівників.

На основі освітньої програми закладу освіти, складається та затверджується навчальний план закладу освіти, що конкретизує організацію освітнього процесу.

Перелік освітніх галузей.

Типову освітню програму укладено за такими освітніми галузями:

- Мови і літератури
- Суспільствознавство
- Мистецтво
- Математика
- Природознавство
- Технології
- Здоров'я і фізична культура

Логічна послідовність вивчення предметів розкривається у відповідних навчальних програмах.

Форми організації освітнього процесу.

Основними формами організації освітнього процесу є різні типи уроку:

- формування компетентностей;
- розвитку компетентностей;
- перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей;
- корекції основних компетентностей; комбінований урок.

Також формами організації освітнього процесу можуть бути екскурсії, віртуальні подорожі, уроки-семінари, конференції, форуми, спектаклі, квести, інтерактивні, інтегровані уроки, прес-конференції, ділові ігри, онлайн-уроки, уроки в

дистанційному форматі тощо.

З метою засвоєння нового матеріалу та розвитку компетентностей крім уроку проводяться навчально-практичні заняття. Ця форма організації поєднує виконання різних практичних вправ, експериментальних робіт відповідно до змісту окремих предметів, менш регламентована й має акцент на більшій самостійності здобувачів освіти в експериментальній та практичній діяльності. Досягнуті компетентності учні можуть застосувати на практичних заняттях і заняттях практикуму. Практичне заняття – це така форма організації, в якій надається можливість застосовувати отримані знання у практичній діяльності. Експериментальні завдання, передбачені змістом окремих предметів, виконуються на заняттях із практикуму (виконання експериментально-практичних робіт).

Здобувачам освіти, які готуються складати Зовнішнє незалежне оцінювання, можливе проведення додаткових консультацій, які виконують коригувальну функцію й допомагають учасникам освітнього процесу покращити засвоєння окремих предметів.

Консультація ґрунтується за принципом питань і відповідей.

Перевірка та/або оцінювання досягнення компетентностей, крім уроку, може здійснюватися у формі заліку, співбесіди, контрольного навчально-практичного заняття.

Форми організації освітнього процесу можуть уточнюватись та розширюватись у змісті окремих предметів за умови виконання державних вимог Державного стандарту базової та повної загальної середньої освіти та окремих предметів протягом навчального року.

Вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у навчальних програмах окремих предметів.

Опис та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти.

Система внутрішнього забезпечення якості складається з наступних компонентів:

- кадрове забезпечення освітньої діяльності;
- навчально-методичне забезпечення освітньої діяльності;
- матеріально-технічне забезпечення освітньої діяльності;
- якість проведення навчальних занять;

- моніторинг досягнення учнями результатів навчання (компетентностей).

Освітня програма закладу та перелік освітніх компонентів, що передбачені відповідною освітньою програмою, оприлюднюються на веб-сайті закладу освіти, відповідно до ст.30 Закону України «Про освіту».

Таблиця 4 типової освітньої програми закладів

**Перелік навчальних програм
для учнів закладів загальної середньої освіти III ступеня**

(затверджені наказами МОН від 23.10.2017 № 1407 та від 24.11.2017 № 1539)

№	Назва навчальної програми	Рівень вивчення
1.	Українська мова	Рівень стандарту
2.	Українська мова	Профільний рівень
3.	Астрономія (авторський колектив)	Рівень стандарту
4.	Біологія і екологія	Рівень стандарту
5.	Всесвітня історія	Рівень стандарту
6.	Всесвітня історія	Профільний рівень
7.	Географія	Рівень стандарту
8.	Громадянська освіта (інтегрований курс)	Рівень стандарту
9.	Економіка	Профільний рівень
10.	Зарубіжна література	Рівень стандарту
11.	Захист Вітчизни	Рівень стандарту
12.	Інформатика	Рівень стандарту
13.	Історія України	Рівень стандарту
14.	Історія України	Профільний рівень

15.	Історія: Україна і світ (інтегрований курс)	Рівень стандарту
16.	Математика	Профільний рівень
17.	Математика (алгебра і початки аналізу)	Рівень стандарту
18.	Математика (початок вивчення)	Профільний рівень
19.	Мистецтво	Рівень стандарту
20.	Правознавство	Профільний рівень
21.	Природничі науки (чотири навчальні)	Рівень стандарту
22.	Технології	Рівень стандарту
23.	Українська література	Рівень стандарту
24.	Українська література	Профільний рівень
25.	Фізика і астрономія (авторський колектив під	Рівень стандарту
26.	Фізика і астрономія (авторський колектив під	Профільний рівень
27.	Фізика і астрономія (авторський колектив під	Рівень стандарту
28.	Фізика і астрономія (авторський колектив під	Профільний рівень
29.	Фізична культура	Рівень стандарту
30.	Хімія	Рівень стандарту
31.	Іноземні мови	Рівень стандарту

